

A MAGYAR REGIONÁLIS TUDOMÁNYI TÁRSASÁG XIV. VÁNDORGYŰLÉSE
Kis- és középvárosok szerepe a területi fejlődésben
Nagyvárad, 2016. szeptember 15–16.

A Centrope helye az európai térben*

Uszkai Andrea

PhD-hallgató, tudományos segédmunkatárs

Széchenyi István Egyetem Regionális- és Gazdaságtudományi Doktori Iskola, Győr

MTA Közgazdaság- és Regionális Tudományi Kutatóközpont

Regionális Kutatások Intézete

Nyugat-magyarországi Tudományos Osztály, Győr

* Köszönetnyilvánítás: A z előadás a „Változás és folytonosság a magyar térképzetekben: nemzet, területiség, fejlesztés és határpolitika „című NN 114468 témaszámú OTKA-kutatás keretében készült.

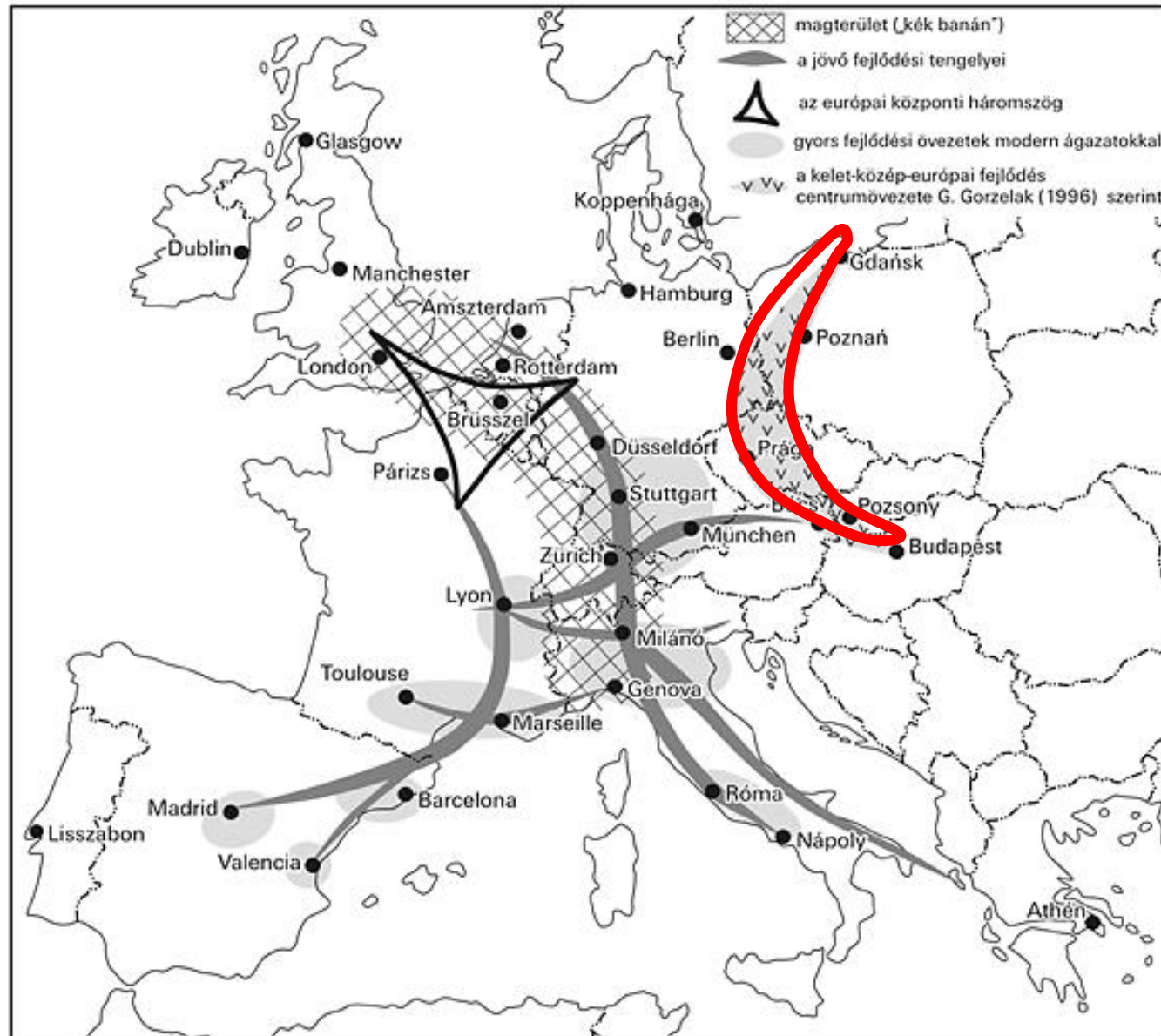
CENTROPE - A vizsgált tér

A térség helye a térszerkezeti modellek szerint

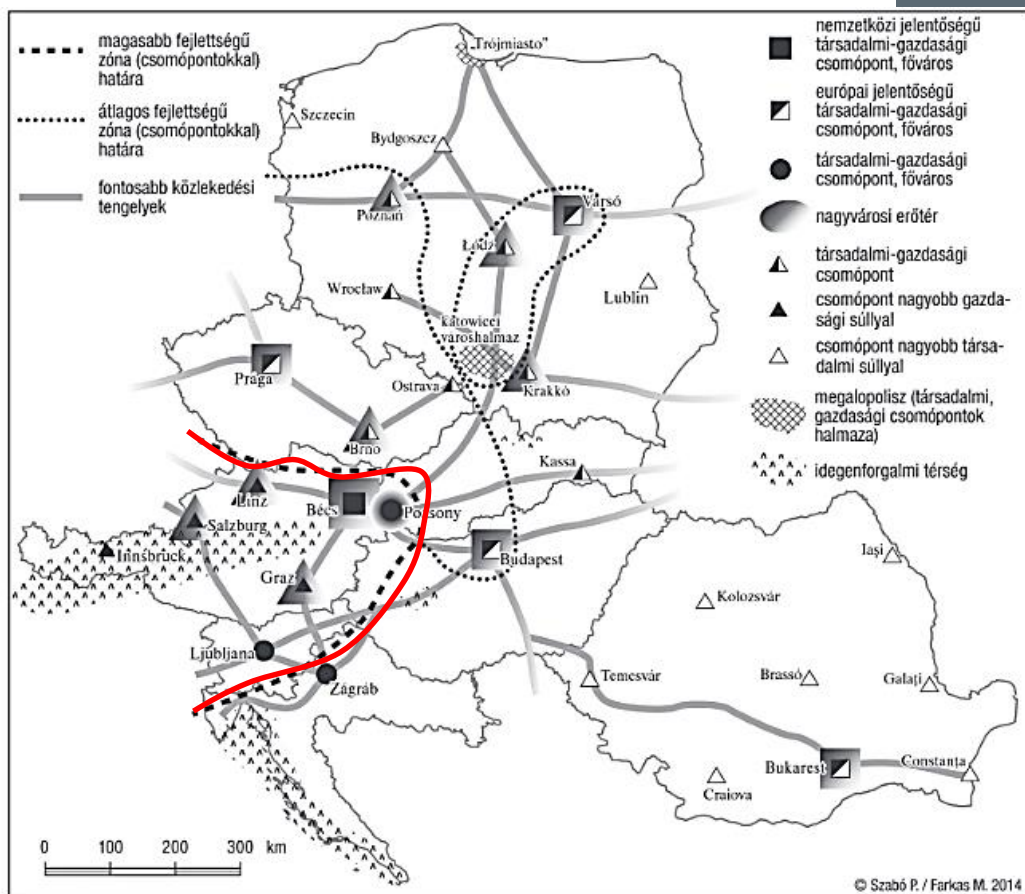
Európa magterülete és fejlődési tengelyei; térszerkezeti modell

Dicken, P. (1998) nyomán, kiegészítve

Kelet-Közép-Európa térszerkezeti modellje az 1990-es

és a 2010-es évek elején

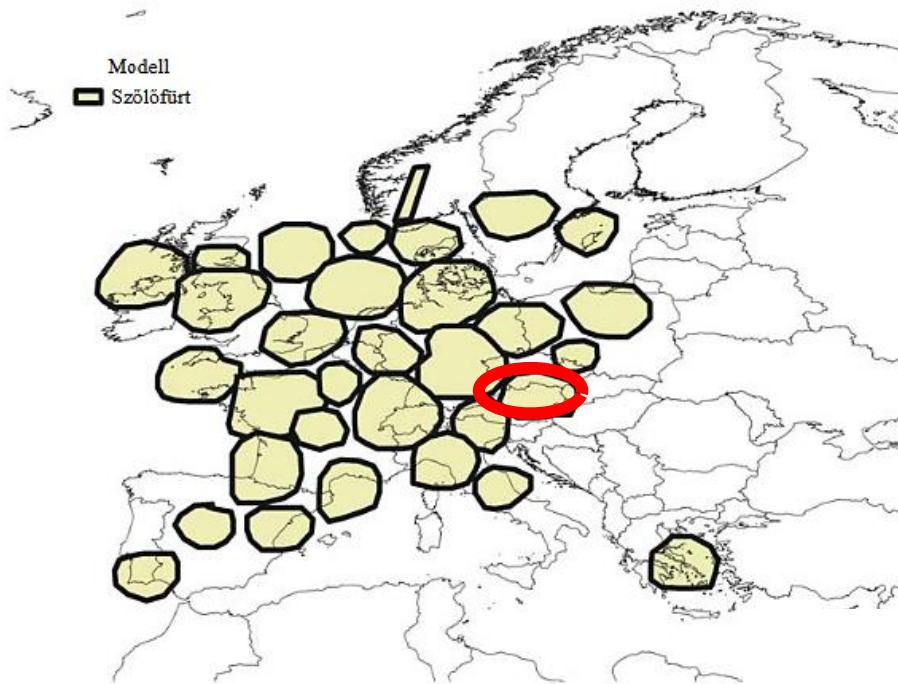

■ nemzetközi jelentőségű város	□ potenciális multiregionális együttműködés
◼ potenciálisan nemzetközi jelentőségű város	⋯ idegenforgalmi körzet
● transznacionális jelentőségű város	⋯ periférikus térség
● regionális centrum, nemzeti jelentőséggel	⋯ multiregionális együttműködés
⌒ jelenlegi fejlődési zóna	fejlődési magterület
⋯ potenciális fejlődési zóna	⊗ hagyományos ipari körzet
⋯ észak-déli jövőbeli együttműködő térség fejlődési lehetőséggel	↔ együttműködési irány
→ európai közlekedési folyosó	

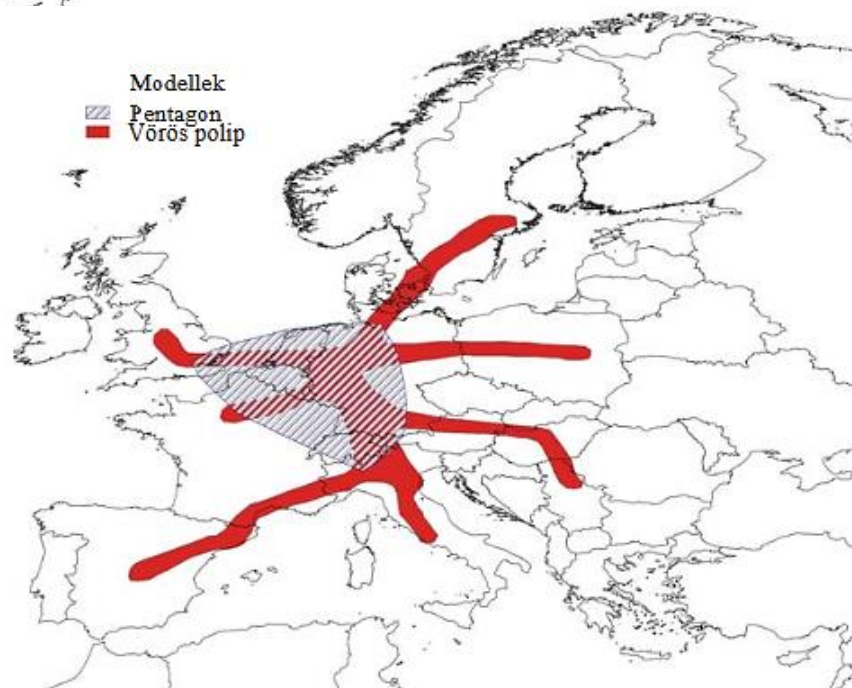
Szabó Pál–Farkas Máté (2014) Kelet-Közép-Európa térszerkezeti képe

<http://tet.rkk.hu/index.php/Tet/article/viewFile/2612/4740>

← Rechnitzer (1998) térségi jellemzőket szintetizáló ábrája

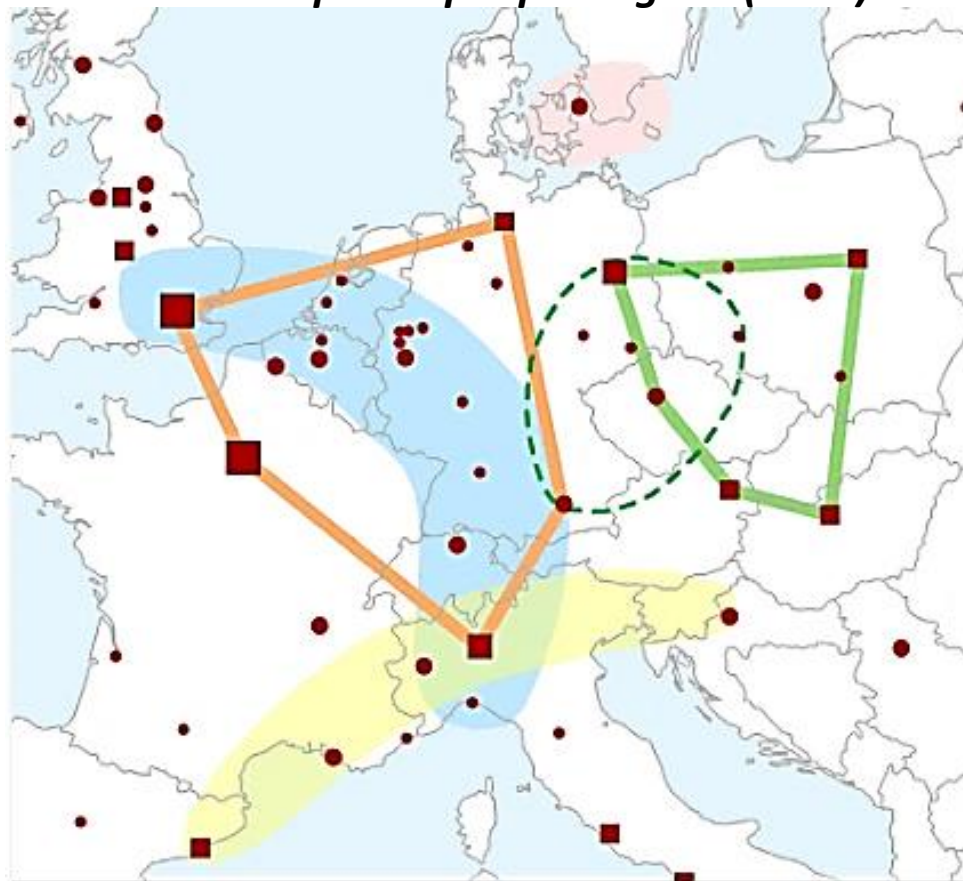

Forrás: Kunzmann 1992.

Forrás: Meer 1998 és ESDP 1999.

Közép-európai pentagon (2006)

Europäische Makroregionen Evropské makroregiony

- Erweiterter deutsch-tschechischer Grenzraum
rozšířený německo-český příhraniční prostor
- "Westeuropäisches Pentagon"
"Západoevropský pentagon"
- "Miteuropäisches Pentagon"
"Středoevropský pentagon"
- "Blaue Banane"
"Modrý banán"
- "Sun Belt"
- Øresund-Region
Øresund-region

Städte, města

- 0,5 bis < 0,75 Mio Ew., obyv.
- 0,75 bis < 1,5 Mio Ew., obyv.
- 1,5 bis < 3,0 Mio Ew., obyv.
- 3,0 bis < 6,0 Mio Ew., obyv.
- > 6,0 Mio Ew., obyv.

0 250 500 km

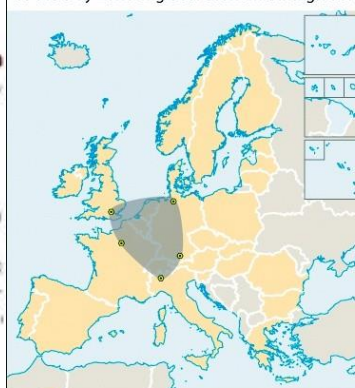
Datenbasis, mapový podklad a zdroj dat:
ESRI BaseMap
GISCO 2003

Kartographie, kartografie:
K. Kettner, 2006

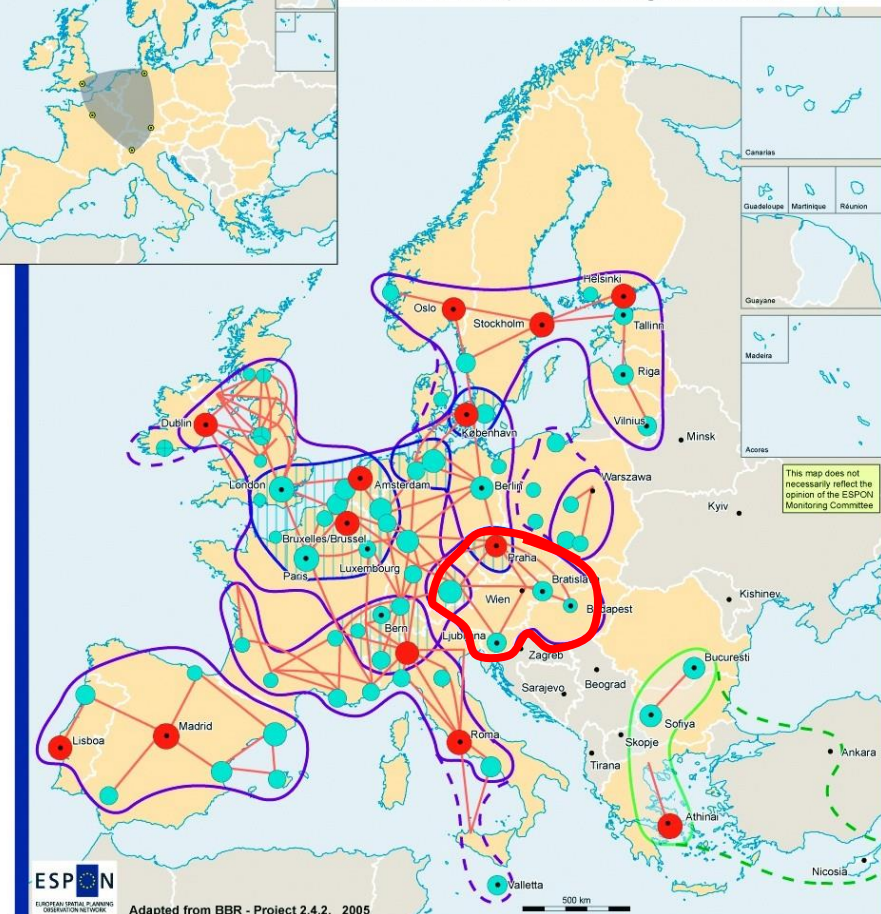
http://www.mimr.cz/getmedia/66f6d0ed-b75b-42f3-909f-65ddfb5a873b/IV_PodkladyVychodiska

Globális integrációs zónák Európája (2006)

Europe as seen by the ESPD: The Pentagon
as the only Zone of global economic integration

Development scenario envisaged by the ESPON project
on 'Transnational and National Territories':
creation of multiple Global Integration Zones

Potential European Global Integration Zones (EGIZ)

- Strong Potential European Integration Zone
- Potential extension with improved accessibility
- Future Potential European Integration Zone
- Potential extension with improved accessibility
- Global integration hinge region

Main cities: Metropolitan European Growth Areas (MEGA)

- MEGA covering all functions of European significance*
- Other MEGAs

* Transport, University, Decision-making, Administration, Tourism, Manufacturing.

Size according to average value of related significance of functions

Connectivity

Travel times of one hour
or less by air or rail between
main cities in 2003

© EuroGeographics Association
for administrative boundaries

Origin of data: ESPON 1.1.1 Nordregio
ESPON 1.2.1 INRETS

Source: ESPON database

<http://www.nordregio.se/en/Metameny/About-Nordregio/Journal-of-Nordregio/2006-Journal-of-Nordregio-no-3-2006/Viewpoint---Lets-say-farewell-to-the-Pentagon-model/>

- Hogyan pozícionálják magukat a Centrope tagországai? Alkalmazzák-e valamely **térszerkezeti** **modellt** pozícionálásra? (Országos szintű fejlesztési dokumentumok)
- Megjelenik-e a Centrope más tagországaival való **kapcsolatok** **fontossága**? Milyen formában és hangsúllyal? (Országos, regionális, tartományi, és megyei szintű dokumentumok)

Áttekintett fejlesztési dokumentumok

Országos

- AT: Österreichisches Raumentwicklungskonzept ÖREK 2011-2021 (2011)
- HU: Nemzeti Fejlesztés 2030 - Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Konceptió (2014)
- SK: Slovak Spatial Development Perspective (2011)
- CZ: Spatial Development Policy of The Czech Republic (Updated version), 2015

Regionális, tartományi, megyei

Burgenland

- STRATEGIE RAUMSTRUKTUR LANDESENTWICKLUNGSPLAN BURGENLAND (2011)

Alsó-Ausztria

- NÖ ACHSENKONZEPT 2020
- Mobilitätskonzept NÖ 2030

Bécs

- STEP 2025 – URBAN DEVELOPMENT PLAN VIENNA (2014)

Győr-Moson-Sopron megye

- Győr-Moson-Sopron megye Területfejlesztési Konceptiója (2014)
- Győr-Moson-Sopron megyei területfejlesztési program (2014)

Vas megye

- Vas Megye Területfejlesztési Konceptiója (2014-2020)
- Vas megye gazdaságfejlesztési fókuszú területfejlesztési programja 2014-2020 (2014 – egyeztetési változat)

Pozsonyi régió: nincs dokumentum

Nagyszombati régió: nincs dokumentum

Dél-Morvaország

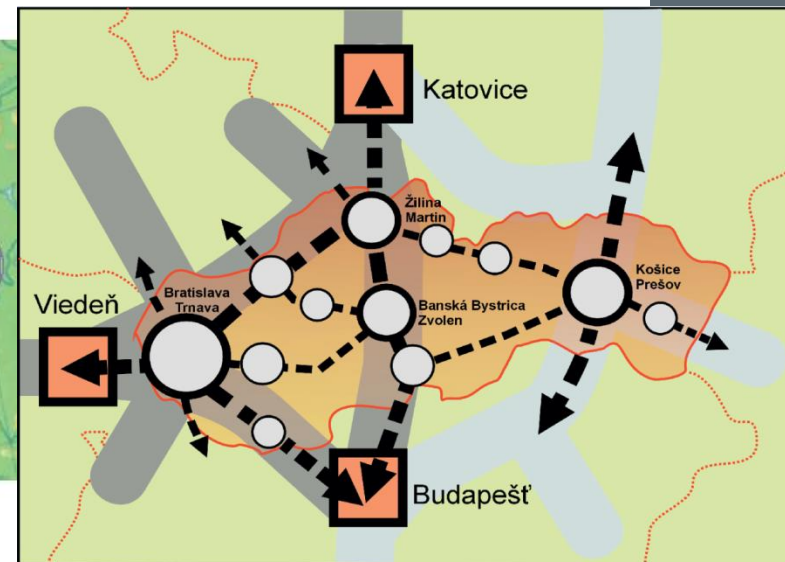
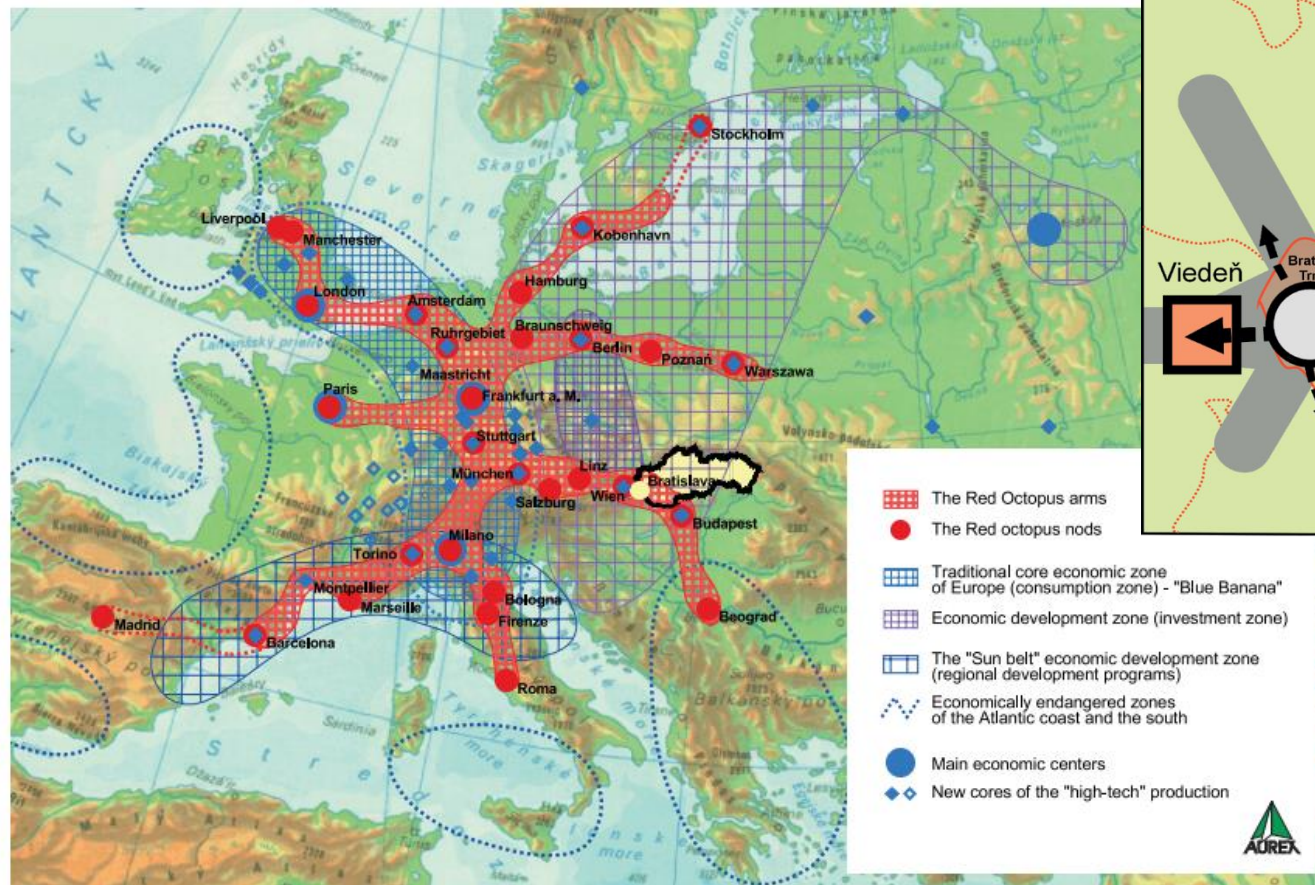
- Development Strategy of the South Moravian Region 2020 (2012)

Szlovákia pozícionálása

Slovak Spatial Development Perspective, 2011

- A térszerkezeti modelleket a négy ország közül csak Szlovákia alkalmazza.
- „Location factors of Slovakia arise from its **central position in Central Europe** and several of its neighboring countries.
- Leírja a potenciálisan fejlesztendő határon átnyúló stratégiai tengelyeket
- Említi a Centrope országokkal való együttműködés fontosságát!

The Red Octopus development concept

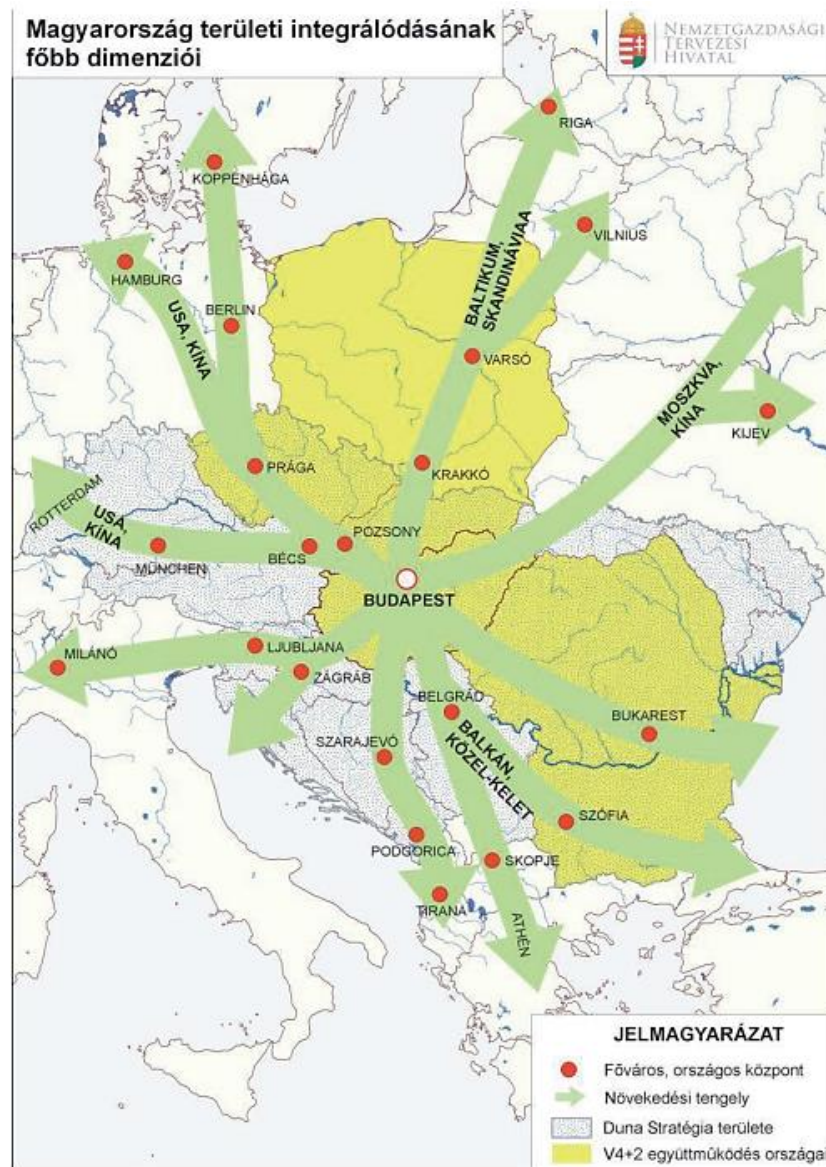

Magyarország pozicionálása:

NEMZETI FEJLESZTÉS 2030

Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Kon koncepció

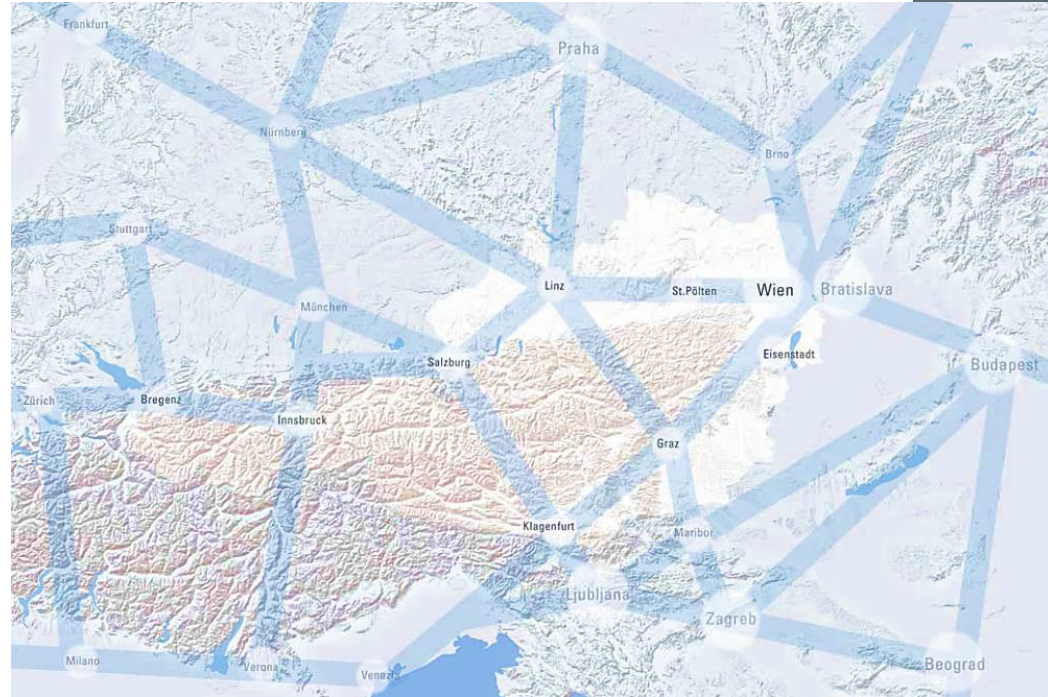
„A világban a transzatlanti térséghez tartozunk, a transzatlanti térségben európaiak vagyunk, Európában pedig hol közép-, hol kelet-európaiak. A meghatározó nagy népcsoportok, kultúrák és vallási tömbök közötti kapcsolatok szerepe hagyományosan kínáló, kihasználható lehetőségünk. Térségünkhöz, a széles értelemben vett Közép-Európa-hoz pedig a regionális sorskérdésekben gyökerező érdekközösség és szolidaritás által kötődünk. Az Európai Unió és a transzatlanti tér felé szerződéses kötelezések és az unió működésében való aktív részvétel is erősíti gazdasági-politikai kapcsolatunkat.”

Ausztria pozícionálása

ÖREK 2011

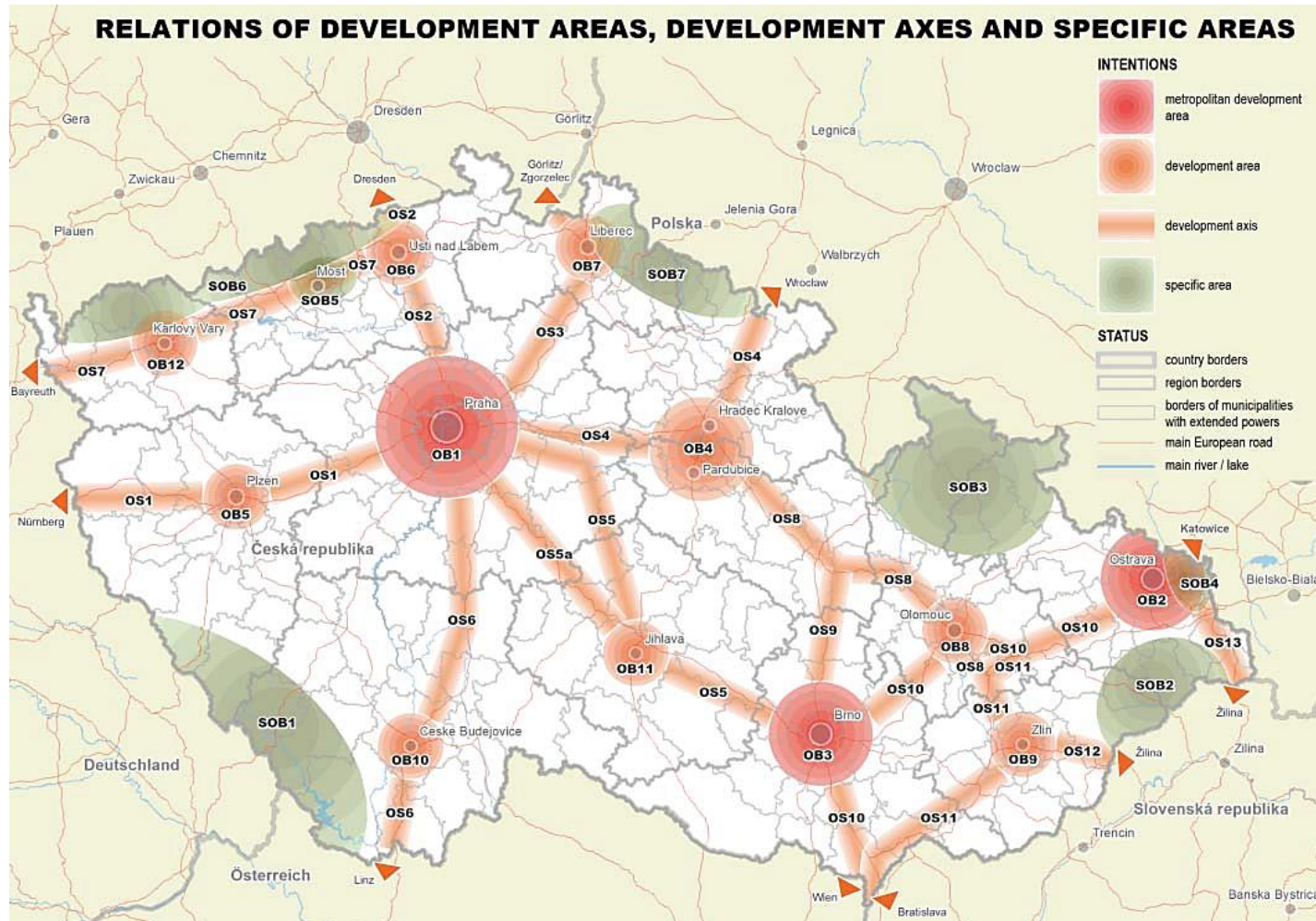
- „Az osztrák **agglomerációs régiók** különösen fontos szerepet játszanak Ausztria Európában elfoglalt helyét illetően, különösen Bécs kiterjedése és funkcionális kapcsolatai Pozsony felé.
- **Releváns feladatok:** a szomszédos országokkal való együttműködés, határon átnyúló perspektívák erősítése
- Salzburg, Bregenz, Innsbruck és Bécs számára a szomszédos országokkal való kapcsolatok legalább olyan fontosak mint a belföldi partnerekkel.
- Továbbá, Ausztria, mint területileg és népességileg is **kis ország** számára a szomszédokkal való kapcsolat sokkal fontosabb, mint az olyan nagy országoknak, mint Német o., Francia o. és Nagy-Britannia.”
- CENTROPE-ot is említi példaként!

Csehország pozícionálása

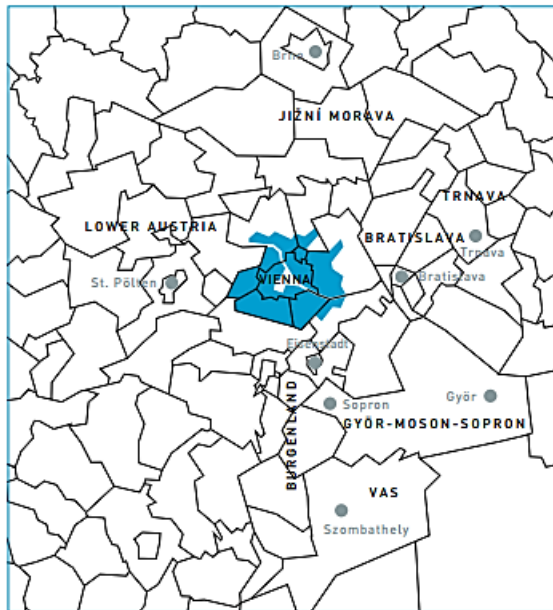
Spatial Development Policy of The Czech Republic (Updated version), 2015

- Az ország nincs pozícionálva az európai térben
- Határon átnyúló kapcsolatok: fejlesztési tengelyeken keresztül elérhetőség javítása

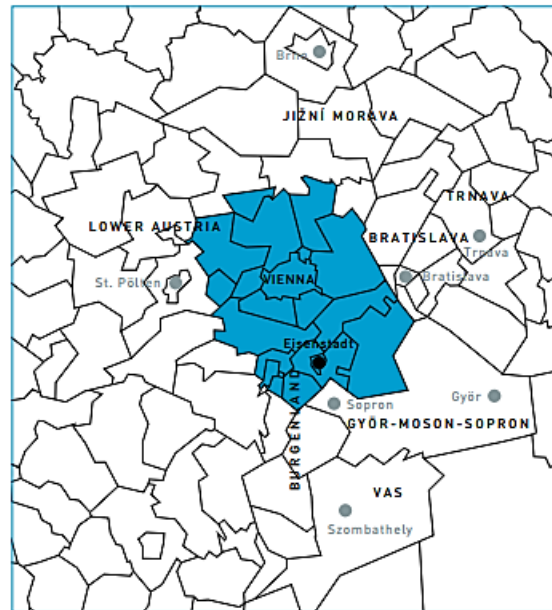

Regionális/megyei/tartományi szintű dokumentumelemzés tapasztalatai

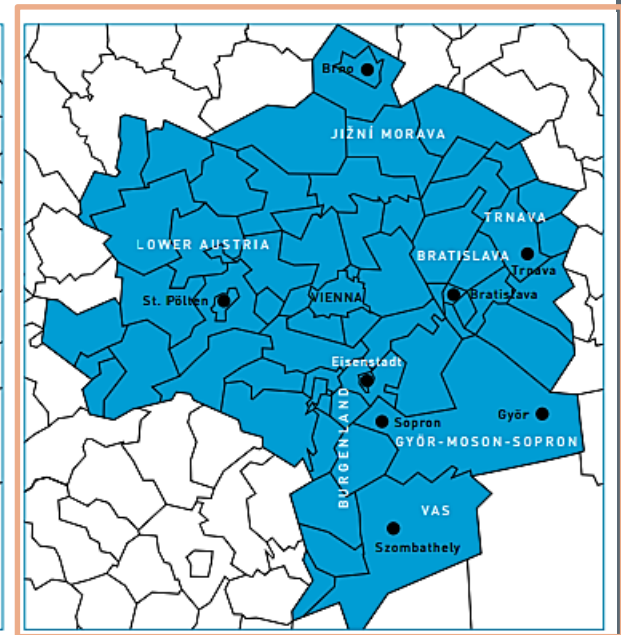
STEP 2025 – URBAN DEVELOPMENT PLAN VIENNA Area of co-operation:

City-Environs Management

Stadregion+

centrope

FURTHER DEVELOPMENT OF THE CENTROPE REGION

The creation of new transport links for cross-border mobility and the shortening of travel times are no mere side-products of co-operation in centropé but rather a precondition for a networked and integrated transboundary region. The improvement of mutual accessibility in the centropé region due to substantial upgrading of the cross-border traffic and transport infrastructure is thus a key objective of the City of Vienna, the core of the further development of this four-country region and the fundamental precondition for long-term international competitiveness. A special focus must be on the optimisation of regional traffic and transport links to and from Vienna International Airport in order to strengthen its role as a Central European hub.

STEP 2025 – URBAN DEVELOPMENT PLAN VIENNA – Stadtregion+ Mobilitätskonzept Niederösterreich 2030

FUNDAMENTAL
PRINCIPLES OF
SPATIAL DEVELOPMENT,
STADTREGION +

City-environs co-operation

Development focus
Places with special central
location function

Target areas of urban
development
acc. to STEP 2005 Urban
Development Plan Vienna

Development axis
Spaces along high-level transport
infrastructure between several
development focuses

Polycentric location zone
Functionally closely interlinked
space between several develop-
ment focuses

Supplementary location zone
Zone "in-between axes" with
special importance for future
regional development

Especially sensitive space
Part of the region of outstanding
importance for landscape ecology

Water bodies

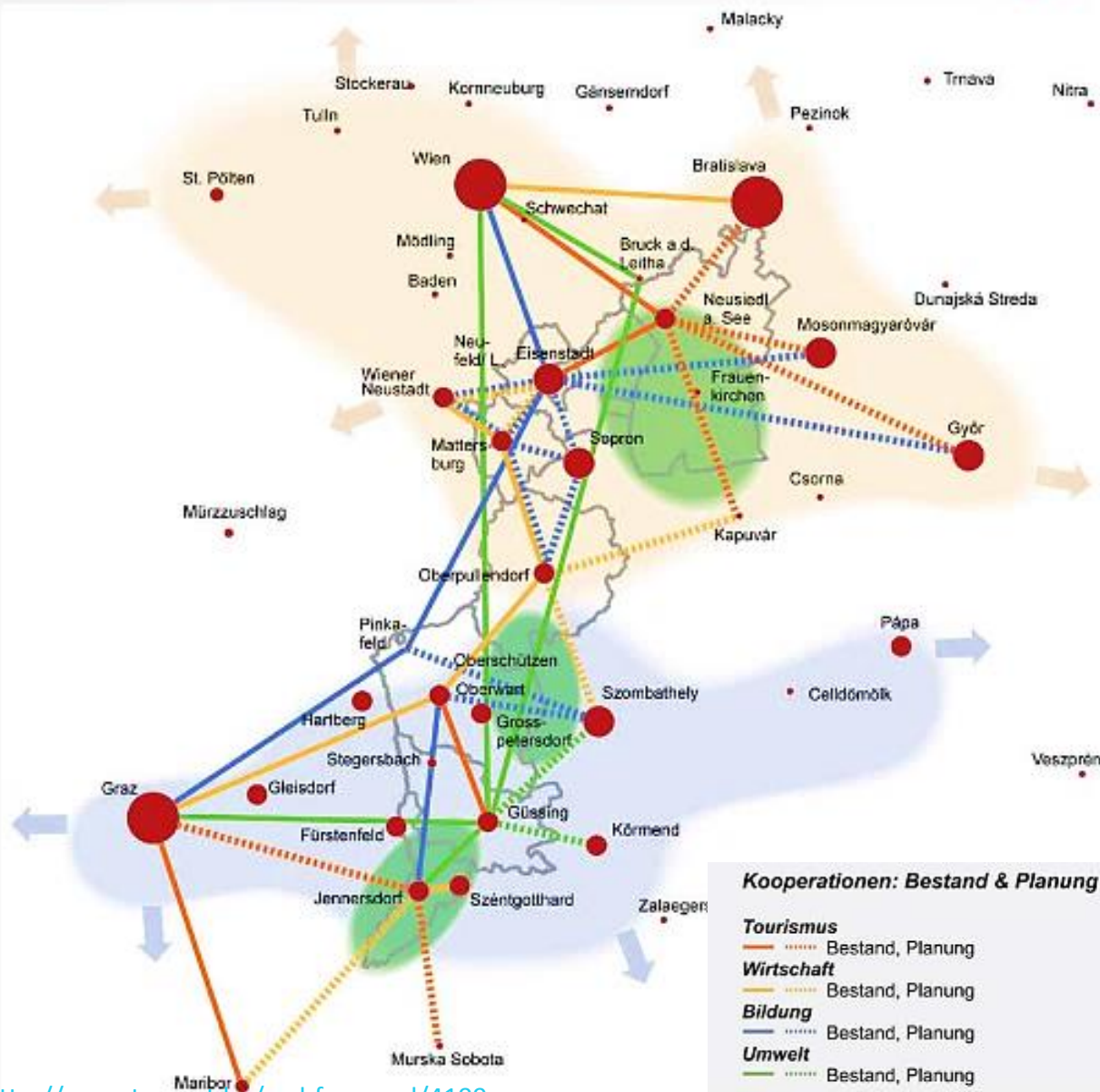

National border

Landesentwicklungsplan Burgenland: Zukunftsthema „Zusammen wachsen - gemeinsam besser leben“

Burgenland

Kooperationen: Bestand & Planung

- Tourismus**
Bestand, Planung
- Wirtschaft**
Bestand, Planung
- Bildung**
Bestand, Planung
- Umwelt**
Bestand, Planung

Bestand: Netzwerke

- Netzwerk Nord-Mitte
- Netzwerk Süd-Mitte
- Grenzüberschreitende
Naturraumkooperationen

Quellen: Eigene Bearbeitung
Stand: 2010
Bearbeitung: mecca, rc

STRATEGIE RAUMSTRUKTUR LANDESENTWICKLUNGSPLAN BURGENLAND (2011.febr.)

- Centropo vonatkozás (Térkép: Kutatási, képzési helyek a Centropo térségben)
- EuRegio West/Nyugat Pannonia vonatkozás

100

ÁROM
MÁROM-
SZERGOM
EGYE

$\left[\begin{matrix} 17 \end{matrix} \right]$

Vas megye

„... a megye székhelye és jelentős része a környező európai nagyvárosok közül leginkább Bécs vonzási térségéhez tartozik, bár a vonzás mértéke csekély. Az É-D közlekedési kapcsolatok megerősödésével a kapcsolat erősödhetne. A Bécs – Pozsony – Budapest tengely egyértelmű fejlődési folyamatai miatt a nyugat-dunántúli térségben **Győr központi szerepének megerősödésével számolhatunk**, fontos tehát egyrészt az ez irányba mutató közlekedési kapcsolat, másrészt viszont a megfelelő gazdasági – társadalmi »ellensúly« kiépítése, pl. a Nagykanizsa, Zalaegerszeg, Szentgotthárd, Szombathely Sopron együttműködés erősítésével.”

Dél-Morvaország

- csak a saját régió belső struktúrájának elemzése, helyenként összevetés a többi cseh régióval
- minden térkép, ábra csak a saját régiót mutatja be!
- nincsenek határon átnyúló elképzelések, kivéve:
a Centrope említése egyetlen helyen:
„The South Moravian Region has been a part of CENTROPE since 2003..”

ÖSSZEGZÉS

Más Centrope tagokkal való (határon átnyúló) együttműködés hangsúlyossága, ill. a Centrope térség említése az országos és regionális fejlesztési dokumentumokban

Teljesen hiányzik

Alig vagy közepesen
hangsúlyos

Meglehetősen
hangsúlyos

Hiányzó dokumentum

**Köszönöm megtisztelő
figyelmüket!**